

LiveFIN ry:n kirjallinen asiantuntijalausunto eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026 HE 99/2025 vp

LiveFIN ry pyytää mahdollisuutta lausua hallituksen esitykseen valtion talousarvioksi vuodelle 2026.

LiveFIN on suomalaisen elävän musiikin toimialajärjestö. LiveFIN edustaa musiikkitapahtumien järjestäjiä, rytmimusiikkifestivaaleja, klubeja ja keikkapaikkoja, konsertti- ja kulttuuritaloja sekä elävän musiikin välittäjäporrasta – ohjelmatoimistoja, agentteja ja managereja. Yhdistyksellä on lähes 80 jäsentä elävän rytmimusiikin kentältä ja sen jäsenistön edustus kattaa lähes kaikki keskeiset suomalaiset elävän musiikin yksityissektorin toimijat.

Elävä musiikki – klubit, keikkapaikat, festivaalit, konsertit ja konserttitalit ovat keskeinen osa suomalaista kulttuuria. Ne ovat matalan kynnyksen kulttuuritoimintaa, jonka äärelle on helppo tulla. Suomessa järjestettävissä rytmimusiikkitapahtumissa käydään noin 7,5 miljoonaa kertaa vuosittain.

Elävän rytmimusiikin kentältä on leikattu jo yli miljoona euroa

LiveFINin arvion mukaan elävän rytmimusiikin kentältä – musiikkitapahtumilta, festivaaleilta, konserteilta ja keikkapaikoilta – on leikattu yli miljoona euroa julkista tukea kuluvan hallituskauden aikana. Opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Taiteen edistämiskeskuksen rytmimusiikin toimijoille myöntämä tuki on vähentynyt vuosien 2023–2025 aikana yhteensä 909 000 euroa, kun vertailukohtana pidetään vuoden 2023 tasoa. Vuonna 2024 tukea myönnettiin 203 000 euroa vähemmän kuin edellisellä vuonna. Vuonna 2025 vähennys on ollut jo 706 000 euroa vuoden 2023 tasoon verrattuna. Yhteensä tämä on siis lähes miljoona euroa pois elävän rytmimusiikin kentältä.

Laskelmissa on huomioitu useita tukimuotoja: opetus- ja kulttuuriministeriön toiminta- ja festivaaliavustukset (joista festivaaliavustukset siirtyivät kokonaan Taiteen edistämiskeskukselle vuonna 2025), Taiken toiminta-avustukset, festivaaliavustukset, harvaan asutun maaseudun kulttuuritoiminnan tuki sekä musiikin ja yhteisöjen erityisavustukset.

Kun laskelmaan sisällytetään Musiikin edistämissäätiön elävän musiikin tuki vuosilta 2023–2025, leikkausten määrä kasvaa yli miljoonaan euroon vuoteen 2023 verrattuna. Lisäksi musiikkialan vastustama yksityisen kopioinnin hyvityksen 50 % leikkaus vaikuttaa heikentävästi elävän musiikin tukiiin. Musiikin edistämissäätiön elävän musiikin tuet kohdistuvat pääsääntöisesti pienempiin ja siis tukia aivan olennaisesti toiminnan tueksi tarvitseviin musiikkitapahtumiin kaikkialla Suomessa.

Kevään kehysriihen yhteydessä hallitus lupasi, ettei kulttuurista leikata enää lisää. Tästä huolimatta opetus- ja kulttuuriministeriön määrärahoista ollaan leikkaamassa jälleen. Näistä leikkauksista esimerkiksi Taiken harkinnanvaraisiin avustuksiin kohdistuva 1,3 miljoonan leikkaus vaikuttaa välittömästi myös elävän rytmimusiikin kenttään. LiveFIN esittää, että kulttuurin määrärahojen leikkaukset perutaan.

Elävän musiikin tuella iso merkitys kotimaiselle musiikille

Elävän musiikin ala toimii tyypillisesti markkinaehtoisesti ja sen saama julkisen tuen osuus on marginaalinen. Julkinen tuki muodostuu valtakunnallisesti lähinnä juuri Taiken ja Musiikin edistämissäätiön vapaan kentän rahoituksesta sekä opetus- ja kulttuuriministeriön harkinnanvaraisista avustuksista. Tuilla on kuitenkin iso merkitys kotimaisen musiikin monipuolisuudelle ja saatavuudelle. Käytännössä julkinen rahoitus vaikuttaa oleellisesti siihen, kuinka monipuolista musiikkia festivaaleilla ja keikkapaikoilla esitetään, pääsevätkö uraansa aloittelevat artistit ja yhtyeet esiintymään sekä millaisille yleisöille musiikkitapahtumia tehdään. Julkisen rahoituksen avulla varmistetaan, että esimerkiksi alaikäiset ja nuoret sekä erityisryhmät tulevat musiikkitapahtumien – ja kulttuurin – pariin.

Elävän musiikin ala toimii myös alueellisesti tärkeänä kulttuurin tarjoajana: se tuo elävää musiikkia kaupunkeihin ja kuntiin ympäri maan ja ylläpitää paikallista elinvoimaa. Julkinen rahoitus vaikuttaa elävän musiikin alueelliseen saatavuuteen ja siihen, ettei ala keskity yksinomaan suuriin kasvukeskuksiin. Jokainen menetetty tapahtuma tarkoittaa kulttuurillista ja taloudellista tappiota alueille erityisesti maakunnissa.

Julkisen tuen leikkaukset vaikuttavat musiikkitapahtumien sisältöjen monipuolisuuteen. Ilman alalle kohdistuvaa tukea riskinotto musiikkisisältöjen suhteen vähenee, mikä johtaa kaupallisesti varmempaan ja siten yksipuolisempaan ohjelmasisältöön. Käytännössä siihen, että uudet ja nousevat nimet saavat vähemmän mahdollisuuksia esiintyä ja marginaalisemman musiikin osuus musiikkitapahtumien ohjelmistoissa kaventuu entisestään. Leikkaukset vaikuttavat myös esimerkiksi alaikäiselle yleisölle järjestettyjen keikkojen ja konserttien määrään.

Elävän musiikin alan nykytila

Suomalaisen musiikkialan kokonaisarvo on 1,4 miljardia euroa. Sen suurin osa-alue on elävän musiikin sektori, joka oli arvoltaan vuonna 2024 yhteensä 654,6 miljoonaa euroa. Elävän musiikin tulonmuodostuksesta valtaosa on peräisin yksityiseltä sektorilta, joka tuotti 415,5 miljoonaa euroa samalla kasvaen 27 % aiempaan.¹ Elävän musiikin ala kiinnittyy myös vahvasti suomalaiseen tapahtumateollisuuteen. Kuten suomalainen musiikkiala, myös tapahtuma-ala on ollut jatkuvassa kasvussa viime vuodet. Vuosina 2012-2019 tapahtuma-alan yritysten liikevaihto kasvoi yhteensä noin 90 % ja jopa vuosien 2018-2023 välillä kasvua oli noin 30 %. Kasvu vuosina 2018-2023 on välissä olleiden vuosien toimintaympäristön muutoksiin nähden vaikuttavaa.² Kauppalehden tekemän kasvu- ja kannattavuusvertailun mukaan esittävien taiteiden ja esittäviä taiteita palvelevan toiminnan vahva kasvu ja kannattavuus yllätti jopa taloustutkijat. Esittävisissä taiteissa sijoitetun pääoman tuotto oli lähes 25 prosenttia.³ Elävän musiikin toimialalla on siis vahvat mahdollisuudet olla tulevaisuuden kasvuala.

On tärkeää, että valtion talousarviossa tarjotaan riittävät mahdollisuudet alan kasvuun ja toimintaedellytysten säilyttämiseen.

Elävän musiikin toimintaedellytyksiä tukevia toimenpiteitä

1. Pääsylippujen arvonlisäverokannan palauttaminen aiemmalle 10 prosentin tasolle

LiveFIN esittää, että pääsylippujen arvonlisäverokanta tulisi palauttaa vähintään aiemmalle 10 prosentin tasolle.

Elävän musiikin toimialalla on kasvava huoli musiikkitapahtumien kävijöiden ostovoimasta. LiveFIN tekee säännöllistä pitkittäistutkimusta musiikkitapahtumien kävijöistä. Festivaalibarometri selvittää rytmimusiikkifestivaalien ja Venuebarometri keikka- ja konserttikävijöiden näkemyksiä mm. musiikkitapahtumien sopivasta kustannustasosta. Puolet Festivaalibarometrin vastaajista (50 %) ja lähes puolet (46 %) keikka- ja konserttikyselyn vastaajista ilmoitti jo vuonna 2024, että heillä on vähemmän rahaa käytettävissään kuin aiemmin. Tämän lisäksi pääsylippujen hinnan merkitys erittäin tärkeänä osallistumiseen vaikuttavana tekijänä nousi merkittävästi. Vuoden 2022 kyselystä vuoteen 2024 keikka- ja konserttiosallistumisessa lippujen hinnan merkitys nousi 27 % → 38 % ja festivaaliosallistumisessa 52 % → 59 %. Tämä siitäkin huolimatta, että lippujen hinnan nousuun osattiin vuonna 2024 julkisuudessa käydyn alv-keskustelun myötä varautua. Tutkimuksen mukaan myös festivaaleille osallistumisen todennäköisyys oli alimmillaan koko kymmenen vuoden mittaushistorian aikana. Festivaalibarometrin vastaajat toivat useassa kohdin esiin taloudellisen tilanteen merkitystä: festivaalilipun hintatason merkitys nousi ja vastaajat kertoivat heillä olevan aiempaa heikommalla taloudellisella mahdollisuudella osallistua musiikkitapahtumiin.⁴

Jotta elävän musiikin tapahtumat pysyvät kasvu-uralla myös tulevaisuudessa, on musiikkitapahtumien kävijöiden näkemyksiin voitava vastata. Aiemmalle 10 % tasolle alennettu arvonlisävero olisi markkinaehtoinen mekanismi vahvistaa elävän musiikin toimialaa. Parhaimmillaan se vaikuttaisi lippujen hintatasoon ja elvyttäisi merkittävästi musiikkitapahtumien kysyntää.

2. Verottoman virike-edun enimmäismäärän nosto

Kulttuuri-, vapaa-ajan ja liikuntaseteleiden verotonta enimmäismäärää on syytä nostaa. Verottoman kulttuuri- ja virike-edun enimmäismäärä on ollut vuodesta 2009 samalla 400 euron vuositasolla. Pelkkä inflaatiokorjaus edellyttäisi edun

¹ Musiikkiala.fi 2025. Musiikkialan kokonaisarvo. musiikkiala.fi/avainluvut/musiikkialan-kokonaisarvo

² Tapahtumateollisuus 2025. Tapahtumateollisuus ry:n kirjallinen asiantuntijalausunto koskien luonnosta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain 85 §:n ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b §:n muuttamisesta. lausuntopalvelu.fi

³ Kauppalehti 2025. Laaja vertailu hämmästyttää: Keikkalääkäri lyö jopa juristit. <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/a/55b846fa-a4db-41f5-9eea-7a0c6acd8257>

⁴ LiveFIN 2025. Festivaali- ja Venuebarometri 2024. livefin.fi/wp-content/uploads/Festivaali-ja-Venuebarometri-2024.pdf

kasvattamista yli 200 eurolla. Kyse on työnantajien rahasta, joten on jo korkea aika edun verottoman enimmäismäärän nostolle. Vastaisuudessa edun taso tulee indeksoida, ja siitä olisi syytä määrätä asetuksella.

Virike-edun nostaminen nykyiseltä 400 euron tasolta esimerkiksi 3 400 euron tasoon, joka on myös verovapaan työmatkaedun määrä, olisi veroteknisesti helppo ja alaan suoraan kohdistuva keino vahvistaa elävän musiikin tapahtumien toimintaedellytyksiä.

3. Kulttuuripoliittisen selonteon ja luovien alojen kasvustrategian toimeenpano

Talousarviossa esitetyt leikkaukset kohdistuvat toimintaan, jota hallitusohjelmassa ja hiljattain tehdyssä hallituksen kulttuuripoliittisessa selonteossa on luvattu vahvistaa. Hallitusohjelmassa korostetaan esimerkiksi luovan talouden ja kulttuuriyrittäjyyden kasvua ja sen edellytysten parantamista. Elävän rytmimusiikin toimiala – festivaalit, keikkapaikat ja konserttitalit sekä livemusiikin välittäjäporras – ovat olemassa oleva esimerkki kasvupotentiaalista luovasta taloudesta ja kulttuuriyrittäjyydestä. Alan kasvu ja monipuolisten sisältöjen säilyminen edellyttää kuitenkin vetoapua taiteellisen sisällön kehittämiseen, yleisötyöhön ja liiketoiminnan alkuvaiheeseen ennen markkinaehtoisen kasvun syntymistä. Leikkaukset heikentävät tätä näkymää ja ovat siten ristiriidassa hallitusohjelman, kulttuuripoliittisen selonteon sekä luovan talouden kasvustrategian linjausten kanssa.

Tämä esitetty ristiriita on syytä korjata. Kulttuuripoliittiseen selontekoon ja luovien alojen kasvustrategian edistämiseen onkin löydyttävä riittävät resurssit vielä kuluvan hallituskauden talousarvioista.

Lisätietoja:

Jenna Lahtinen
Toiminnanjohtaja
[LiveFIN ry](#)
+358 50 376 3767
jenna.lahtinen@livefin.fi